ప్రచురణార్హమైన

భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం
క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి
క్రిమినల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 572-573/2019

కరణ్ @ ఫతియ ....అప్పీలుదారు

వర్సెస్

మధ్య ప్రదేశ్ రాష్ట్రం ..... ప్రతివాది

తీర్పు

విక్రమ్ నాథ్, న్యాయమూర్తి

1. ప్రస్తుత అప్పీళ్లు 15.11.2018 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని దెబ్బతీస్తాయి, దీని ద్వారా మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్, ఇండోర్లోని బెంచ్, ట్రయల్ కోర్టు ఇచ్చిన మరణశిక్షను దృవీకరించెను మరియు అదే సమయంలో అప్పీలుదారు తన నేరారోపణ మరియు ట్రయల్ కోర్టు విధించిన వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేసిన అప్పీల్ను కొట్టివేసింది.

2. ప్రస్తుత అప్పీలుదారుపై భారతీయ శిక్షాస్మృతి 1 లోని సెక్షన్లు 363,376 (2) (ఐ), పోక్సో చట్టము లోని సెక్షన్లు 5 (ఎం)/6 మరియు ఐపిసి సెక్షన్లు 302 మరియు 201 కింద నేరాలకు పాల్పడినట్లు అభియోగాలు మోపారు. విచారణ న్యాయస్థానం 17.05.2018 నాటి తీర్పు ద్వారా అన్ని నేరాలకు అప్పీలుదారుని దోషిగా నిర్ధారించి, ప్రతి నేరానికి వ్యతిరేకంగా ఈ క్రింది శిక్షలను విధించింది:

సెక్షన్	శిక్ష	జరిమానా
363 IPC	5 సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష	రూ. 1,000/-
376(2)(i) IPC	జీవిత ఖైదు	రూ. 5,000/-
5(m)/6/ POCSO చట్టము	జీవిత ఖైదు	రూ. 5,000/-

302 IPC	ఉరి శిక్ష	రూ. 5,000/-
201 IPC	5 సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష	రూ. 5,000/-

3. అప్పీలుదారు దాఖలు చేసిన అప్పీల్ను హైకోర్టు కొట్టివేసింది మరియు ట్రయల్ కోర్టు పంపిన మరణ సూచన ఇప్పటికే పైన పేర్కొన్నట్లుగా ధ్రువీకరించబడెను.

4. ఈ అప్పీళ్లు పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో , అప్పీలుదారు 2019 నాటి I.A.No.43271 అనే దరఖాస్తును బాలల జస్టిస్ (కేర్ అండ్ ప్రొటెక్షన్) యాక్ట్ , 2015 లోని నిబంధనలు ప్రకారం అందుబాటులో ఉన్న ప్రయోజనాలను క్లెయిమ్ చేస్తూ దరఖాస్తు దాఖలు చేసెను. 2015 చట్టము లోని సెక్షన్ 9 (2) కింద ఈ దరఖాస్తును దాఖలు చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ కోర్టు , 28.09.2022 నాటి ఉత్తర్వు ప్రకారం, అప్పీలుదారుడు నేరానికి పాల్పడిన తేదీన బాలుడా కాదా అనే దానిపై తగిన విచారణ తర్వాత ట్రయల్ కోర్టు తన నివేదికను సమర్పించాల్సి ఉంటుంది.28.09.2022 నాటి ఉత్తరువు క్రింద పొందపరచబడినది.

"గత సందర్భం లో జారీ చేసిన ఆదేశాలకు అనుగుణంగా , కొన్ని నివేదికలు/పత్రాలు రికార్డులో ఉంచబడ్డాయి. ప్రత్యర్థి నివేదించిన వాటి యొక్క అర్హతలు , అనర్హతలు లేదా ప్రతికూలతలపై వ్యాఖ్యానించకుండా, మేము ఈ క్రింది విధంగా నిర్దేశించితిమి.

ఎ. రికార్డు కాపీలను భౌతిక రూపంలో అలాగే డిజిటలైజ్డ్ రూపంలో వీలైనంత త్వరగా సంబంధిత ట్రయల్ కోర్టుకు పంపాలి.

బి. నిందితుడిని సంబంధిత విచారణ కోర్ట్ ముందు ఒక వారం వ్యవధిలో హాజరుపరచాలి.

సి. అప్పీలుదారుడు నేరము చేసిన తేదీకి బాలుడా , కాదా అన్న విషయమును పరిశీలించి తెలుసుకొనవలెను.

డి. ఈ నిర్ణయానికి రావడానికి , విచారణ కోరుటకు అన్ని సంబంధిత పత్రాలను రప్పించుకొనుటకు మరియు పరిశీలించడానికి హక్కు ఉంటుంది , అలాగే చట్టప్రకారము అప్పీలుదారుని వైద్య పరీక్ష చేసే సౌకర్యం ఉంటుంది.

ఇ. అట్టి నివేదికను నాలుగు వారాల్లోపు ఈ కోర్టు రిజిస్ట్రీకి సమర్పించాలి. అక్టోబర్ 31, 2022 నుండి ప్రారంభమయ్యే వారంలో నివేదికతో పాటు తదుపరి పరిశీలన కోసం ఈ విషయాన్ని జాబితా లో చేర్చవలెను."

5. ఈ ఉత్తర్వును అనుసరించి , మధ్యప్రదేశ్లోని ధార్ జిల్లాలోని మనావర్లోని మొదటి అదనపు సెషన్స్ జడ్జి కోర్ట్ నుండి 20 పేజీల నిడివి గల ఒక నివేదిక అందినది , దానితో పాటు దాని ముందు ఈయబడిన డాక్యుమెంటరీ మరియు మౌఖిక సాక్ష్యాలు అందజేయబడెను. వాటి ఆధారంగానే నివేదిక ఇవ్వబడెను. అట్టి నివేదిక ప్రకారం , అప్పీలుదారు యొక్క జనన తేది 25.07.2002గా నిశ్చయంగా నిరూపించబడింది. సంఘటన జరిగిన తేదీ 15.12.2017 కి , అప్పీలుదారుడి వయస్సు 15 సంవత్సరాల 04 నెలల 20 రోజులు.

"దరఖాస్తుదారు /నిందితుడు కరణ్ పుట్టిన తేదీ 25.07.2002 అని నిశ్చయంగా నిరూపించబడింది. 25.07.2002 ను అతని పుట్టిన తేదీగా పరిగణనలోకి తీసుకుంటే , దరఖాస్తుదారుడు 15.12.2017 ప్రకారం 15 సంవత్సరాల 04 నెలల 20 రోజుల వయస్సు, మరియు 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్నందున, అతను J. J. చట్టము, 2015 లోని సెక్షన్ 2(12) ప్రకారం బాలుడు అని నిరూపించబడింది. తదనుగుణంగా , విచారణ కార్యకలాపాలు ముగిశాయి. "

6. ప్రారంభంలో, అప్పీలుదారు తరపున సీనియర్ న్యాయవాది , ప్రస్తుతానికి అతను మైనర్ అభ్యర్థనను మాత్రమే నొక్కి చెబుతున్నాడని , ఒకవేళ అతను ఆ లెక్కలో విఫలమైతే , నేరారోపణ మరియు శిక్ష గూర్చి వాదించెదనని స్పష్టం చేశారు. పైన పేర్కొన్న నివేదిక ఆధారంగా , అప్పీలుదారు తరపున సీనియర్ న్యాయవాది మొదట 2015 చట్టము సెక్షన్ 9 (2) కింద ఇచ్చిన శిక్షను అమలు చేయలేమని వాదించిరి. రెండవది , 2017 డిసెంబర్లో అరెస్టు చేసిన తేదీ నుండి , అప్పీలుదారుడు ఇప్పటికే 5 సంవత్సరాలకు పైగా జైలు శిక్ష అనుభవించాడని , అయితే 2015 చట్టము సెక్షన్ 18 కింద, 16 ఏళ్లలోపు వాడు బాలుడు అనియూ ఘోర నేరము కింద శిక్ష విధించబడినను. అట్టి గరిష్ట శిక్ష 3 సంవత్సరాలకు మించకుండా అతనిని ప్రత్యేక గృహములో వుంచాలని వాదించేను. పైన తెలిపిన దాని దృష్ట్యా అప్పీలుదారు తర పున్యాయవాది వాదన ప్రకారము అప్పీలుదారు విడుదల చేయబడుట అగత్యము.

7. మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందిన న్యాయవాది సరైన వయస్సును నిర్ణయించడానికి అప్పీలుదారుని ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్షకు గురిచేయాలని తీవ్రంగా కోరారు , ఎందుకంటే ఆమె ప్రకారం ,

ట్రయల్ కోర్టు ముందు విచారణ సమయంలో దాఖలు చేసిన పత్రాలు 2015 చట్టము సెక్షన్ 94 పరిధిలోకి రావు , అందువల్ల, వైద్య మండలి ద్వారా ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్షను నిర్వహించడం మాత్రమే మిగిలి ఉంది. ప్రభుత్వము తరపున మరే ఇతర వాదన వినిపించలేదు.

8. పార్టీల తరపున న్యాయవాది యొక్క వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకునే ముందు , తేది 27.10.2022 నాడు ట్రయల్ కోర్టు సమర్పించిన విచారణ నివేదికను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అవసరం. అట్టి నివేదిక ఆమోదించబడితే అప్పీలుదారుడు బలుడుగా ప్రకటించబడును. అప్పుడు చట్టము 2015 ప్రకారము అవసరమైన పరిణామాలకు దారి తీయవచ్చును , విచారణ న్యాయస్థానం సమర్పించిన నివేదిక పై ప్రతివాది – రాష్ట్రం ఎటువంటి అభ్యంతరం దాఖలు చేయలేదని ఇక్కడ గమనించడం అవసరము. ప్రతివాది –రాష్ట్రం తరపున చేసిన ఏకైక వాదన ఓసిఫికేషన్ పరీక్షను నిర్వహించడం కోసం మాత్రమే జరిగెను.

9. మేము నివేదికను పరిశీలించాము మరియు ట్రయల్ కోర్ట్ ముందు ప్రవేశ పెట్టిన మెటీరియల్ సాక్ష్యాలను కూడా పరిశీలించాము, దీని ఆధారంగా ట్రయల్ కోర్ట్ ఒక నిర్ణయమునకు వచ్చెను. ప్రస్తుత ప్రధానోపాధ్యాయురాలు (ఐడబ్ల్యు– 01), పదవీ విరమణ చేసిన ప్రధానోపాధ్యాయుడు (ఐడబ్ల్యు–08), ప్రాథమిక సంస్థకు చెందిన ఐదుగురు ఉపాధ్యాయులు (ఐడబ్ల్యు– 02, ఐడబ్ల్యు–04, ఐడబ్ల్యు–07, ఐడబ్ల్యు–09 మరియు ఐడబ్ల్యు–10) మరియు అప్పీలుదారు యొక్క సంరక్షకుడు (ఐడబ్ల్యు–06) యొక్క మౌఖిక సాక్ష్యముపై కూడా ఈ నివేదిక ఆధారపడింది. ఈ సంస్థ ఒక ప్రైవేట్ సంస్థ కాదని , ప్రభుత్వ ప్రాధమిక పాఠశాల అని గమనించడం సముచితం , మరియు ఈ న్యాయస్థానం పనిచేసే మరియు పనిచే సి, పదవీ విరమణ చేసిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల వాంగ్మూలాన్ని నమ్మడానికి లేదా అనుమానించడానికి కూడా ఎటువంటి కారణం కనుగొనలేదు. సంస్థ యొక్క మార్క్ షీట్ తోపాటు సంస్థ జారీచేసిన జనన ధృవీకరణ పత్రం (1–3) కూడా ఉంది మరియు ఒరిజినల్ స్కాలర్ రిజిష్టర్ మరియు ఇతర పత్రాలను కూడా విచారణ సమయములో ట్రయల్ కోర్ట్ లో దాఖలు చేసిరి. అందువలన అప్పీలుదారుడి పుట్టిన తేదికి సంబంధించి ట్రయల్ కోర్ట్ వారు చేసిన నిర్ధారణలోని కచ్చితత్వాన్ని అనుమానించుటకు ఈ కోర్టుకు ఎటువంటి కారణము కనిపించలేదు. అందువల్ల , మేము విచారణ న్యాయస్థానం యొక్క నివేదికను అంగీకరించుచు సంఘటన జరిగిన తేదీ నాటికి అప్పీలుదారుడి వయస్సు 15 సంవత్సరాలు, 4 నెలలు మరియు 20 రోజులు అని నిర్ధారించాము.

10. ప్రతివాది –రాష్ట్రం కోసం కౌన్సెల్ వాదనను పరీక్షించడానికి , 2015 చట్టములోని సంబంధిత సెక్షన్ 94 ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడింది:

"94 వయస్సు గూర్చి ఊహ మరియు నిర్ధారణః

(1) ఈ చట్టము ఏదైనా నిబంధనలు ప్రకారం (సాక్ష్యం ఇచ్చే ప్రయోజనం కోసం కాకుండా) తన ముందుకు తీసుకువచ్చిన వ్యక్తి హాజరు కావడం ఆధారంగా కమిటీ లేదా మండలికి, ఆ వ్యక్తి పిల్లవాడని స్పష్టంగా తెలిస్తే, కమిటీ లేదా మండలి బాలుడు వయస్సును దాదాపుగా పేర్కొంటూ అటువంటి పరిశీలనను నమోదు చేసి, వయసు గూర్చి తదుపరి నిర్ధారణ ఆగకుండా సం దర్భానుసారంగా సెక్షన్ 14 లేకా సెక్షన్ 36 కింద విచారణను కొనసాగించాలి.

(2) ఒకవేళ, కమిటీ లేదా మండలి ముందు కు తీసుకువచ్చిన వ్యక్తి బాలుడా కాదా అనే సందేహానికి సహేతుకమైన సాక్ష్యము ఉంటే, కమిటీ లేదా మండలి, సందర్భానుసారంగా, సాక్ష్యాలను పొందడం ద్వారా వయస్సు నిర్ధారణ ప్రక్రియను చేపట్టాలి.

(i) పాఠశాల నుండి పుట్టిన తేది ధృవీకరణ పత్రం, లేదా సంబంధిత పరీక్షా మండలి నుండి మెట్రిక్యులేషన్ లేదా సమానమైన ధృవీకరణ పత్రం, అందుబాటులో ఉంటే ; మరియు అది అందుబాటులో లేకుంటే;

(ii) కార్పొరేషన్ లేదా మునిసిపల్ అథారిటీ లేదా పంచాయతీ ఇచ్చిన జనన ధృవీకరణ పత్రం ;

(iii) మరియు (i) మరియు (ii) లో పైన పేర్కొన్నవి అందుబాటులో లేనిచో, కమిటీ లేదా బోర్డు ఆదేశాల మేరకు నిర్వహించిన ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్ష లేదా ఏదైనా ఇతర వయస్సు నిర్ధారణ తాజా వైద్య పరీక్ష ద్వారా నిర్ణయించబడుతుందిః

కమిటీ లేదా మండలి ఆదేశాల మేరకు నిర్వహించే అటువంటి వయస్సు నిర్ధారణ పరీక్ష అటువంటి ఉత్తర్వు తేదీ నుండి పదిహేను రోజులలోపు పూర్తి చేయబడాలి.

(3) కమిటీ లేదా మండలి తన ముందుకు తీసుకువచ్చిన వ్యక్తి వయస్సు ఇంత అని నమోదు చేసినచో, ఈ చట్టము యొక్క ప్రయోజనం కోసం, అదినిజమైన వయస్సుగా పరిగణించబడుతుంది.

11. పైన పేర్కొన్న నిబంధనను మరియు ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించిన తరువాత, రాష్ట్రం తరపున హాజరైన న్యాయవాది పైన పేర్కొన్న వాదన ను ఈ క్రింది కారణాల వల్ల తిరస్కరించదగినది;

ఎ) మొదటిది, విచారణ న్యాయస్థానం ముందు విచారణ సమయంలో, అప్పీలుదారు తరపున దాఖలు చేసిన పత్రాలకు మరియు అప్పీలుదారు తరపున సమర్పించిన సాక్ష్యమునకు సంబంధించి రాష్ట్రం ఎటువంటి అభ్యంతరాన్ని తీసుకోలేదు , తద్వారా విచారణలో విచారించబడిన సాక్షులను కూడా రాష్ట్రం క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయలేదు. విస్తృతమైన విచారణ తర్వాత విచారణ న్యాయస్థానం నిశ్చయాత్మక తీర్పును నమోదు చేసిన తర్వాత ఇప్పుడు అటువంటి అభ్యంతరాన్ని లేవనెత్తడానికి రాష్ట్రాన్ని అనుమతించడం అన్యాయం మరియు సమర్థనీయం కాదు. విచారణలో ట్రయల్ కోర్టు ముందు అటువంటి పిటిషన్ను లేవనెత్తడానికి రాష్ట్రానికి పూర్తి అవకాశం ఉంది , ఆపై ఏదైనా ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్ష అవసరమా కాదా అనే దానిపై ట్రయల్ కోర్టు నిర్ణయం తీసుకోవాలి;

బి) రెండవది , ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్ష వయస్సు గురించి విస్తృత అంచనా మాత్రమే ఇస్తుంది. ఇది ఖచ్చితమైన వయస్సును ఇవ్వదు. 1 నుండి 2 సంవత్సరాలు కలుపుట లేక తీసివే సే మార్జిన్ అంశం కూడా ఉంది. మేము అట్టి పరీక్షను అనుమతించినప్పటికీ , అది మాకు ఎక్కడా తోడ్పడదు. విచారణ తర్వాత విచారణ న్యాయస్థానం చేసిన అంచనాపై ఇది ఎలాంటి ప్రభావం చూపదు.

సి) మూడవది , వయస్సు నిర్ణయించడానికి మొదటి ప్రాధాన్యత పాఠశాల జారీ చేసిన జనన ధృవీకరణ పత్రం లేదా మెట్రిక్యులేషన్ ధృవీకరణ పత్రం. పాఠశాల యొక్క జనన ధృవీకరణ పత్రం సమర్పించబడలేదని నివేదించినప్పటికీ, మార్కు షీట్లు మరియు పాఠశాల వదిలివేసే సమయములోని ధృవీకరణ పత్రంతో పాటు , జనన ధృవీకరణ పత్రం కూడా దాఖలు చేయబడిందని నివేదికకు అనుబంధం I-3 లో జత చేయబడిన పత్రాలని అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది ఎత్తి చూపారు. మొదటి వర్గం పత్రాలు అందుబాటులో లేనప్పుడు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ నుండి తీసుకొచ్చిన జనన ధృవీకరణ పత్రాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి ; మరియు

డి) చివరగా , మొదటి మరియు రెండవ వరుసల క్రింద , పత్రాలు అందుబాటులో లేకపోతే , అప్పుడు వైద్య మండలి ప్రస్తావన మరియు ఒస్సిఫికేషన్ పరీక్ష అమలులోకి వచ్చును.

12. ప్రస్తుత కేసులో , పాఠశాల నుండి జనన ధృవీకరణ పత్రం అందుబాటులో ఉన్నందున , అది కూడా ప్రభుత్వ ప్రాథమిక పాఠశాల కాబట్టి , దాని ఖచ్చితత్వాన్ని అనుమానించడానికి మాకు ఎటువంటి కారణం కనిపించడం లేదు మరియు ట్రయల్ కోర్టు లోని విచారణలో ఇది సక్రమంగా నిరూపించబడెను. అందువల్ల , రాష్ట్రం తరఫున న్యాయవాది లేవనెత్తిన అభ్యంతరాలు తిరస్కరించబడతాయి.

13. తదుపరి విషయము ఏమిటంటే, అప్పీలుదారుడు బాలుడు, అది కూడా 2015 చట్టం ప్రకారం 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు గలవాడని పేర్కొనబడినందున అతనికి ఎలాంటి సహాయము ఇవ్వవచ్చు నని ప్రశ్న వుదయించును. ఈ సందర్భంలో 2015 చట్టము 9వ విభాగం సంబంధితంగా ఉంటుంది. అది క్రింద పునరుత్పత్తి చేయబడిందిః

"9. ఈ చట్టము కింద అధికారం లేని మేజిస్ట్రేట్ అనుసరించాల్సిన విధానం.

(1) ఈ చట్టము కింద మండలి అధికారాలను వినియోగించుకునే అధికారం లేని మేజిస్ట్రేట్ అభిప్రాయంలో, ఒక వ్యక్తి నేరానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపించబడిన మరియు మెజిస్ట్రేట్ ముందుకు తీసుకువచ్చిన వ్యక్తి బాలుడు అయినచో , ఎటువంటి ఆలస్యము లేకుండా అట్టి అభిప్రాయాన్ని నమోదు చేసి , అటువంటి ప్రొసీడింగ్స్ గల రికార్డుతోపాటు వెంటనే బాలుని అధికార పరిధిగల మండలికి పంపవలెను.

(2) ఒకవేళ ఒక మండలి ముందు కాకుండా ఒక కోర్ట్ నందు ఒక వ్యక్తి ఒక నేరానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపించబడి తే, ఆ వ్యక్తి నేరం చేసిన తేదీన బాలుడా కాదా అనియు నేరం చేసిన తేదీ నాటికి ఆ వ్యక్తి బాలుడని కోర్టులు స్వయంగా అభిప్రాయపడినట్లయితే , ఆ కోర్టులు విచారణ జరిపి , అటువంటి వ్యక్తి వయస్సును నిర్ణయించడానికి అవసరమైన సాక్ష్యాలను (అఫిడవిట్ కాకుండా) తీసుకోవాలి, మరియు ఆ వ్యక్తి వయస్సును దాదాపుగా పేర్కొంటూ , ఆ విషయంపై నిర్ధారణను నమోదు చేయాలి.

అయితే , అటువంటి దావాను ఏ న్యాయస్థానం ముందు అయినా లేవనెత్తవచ్చు మరియు కేసును పూర్తిగా పరిష్కరించిన తర్వాత కూడా అది ఏ దశలోనైనా గుర్తించతగినది , మరియు ఆ వ్యక్తి ఈ చట్టం ప్రారంభమైన తేదీన లేదా అంతకు ముందు బాలుడుగా లేకపోయినప్పటికి , అటువంటి దావా ఈ చట్టము నిబంధనలుకు మరియుదాని కింద రూపొందించిన రూల్స్ కు అనుగుణంగా అట్టి క్లెయిమ్ నిర్ణయించబడుతుంది.

(3) ఒక వ్యక్తి ఒక నేరానికి పాల్పడ్డాడని మరియు అటువంటి నేరం చేసిన తేదీన పిల్లవాడని కోర్టు కనుగొంటే , అది తగు విధముగా ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి బాలుని మండలికు పంపుతుంది, మరియు కోర్టు జారీ చేసిన శిక్ష ఏదైనా ఉంటే , అది ప్రభావం చూపదని భావించబడుతుంది.

(4) ఒకవేళ ఈ విభాగం కింద గల వ్యక్తి రక్షణాత్మక అదుపులో ఉంచబడాలి , అయితే ఆ వ్యక్తి బాలుడుగా క్లెయిమ్ చేస్తున్న కేసును విచారిస్తున్నందున , అటువంటి వ్యక్తిని మధ్యంతర కాలంలో సురక్షితమైన ప్రదేశంలో ఉంచవచ్చు."

14. పైన పేర్కొన్న విభాగాన్ని పరిశీలించడం అనేది మొదట నేరానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వ్యక్తికి నేరం చేసిన తేదీన తాను బాలుడనని చెప్పుకునే హక్కును ఇస్తుంది మరియు అటువంటి దావా లేవనెత్తినట్లయితే , సంబంధిత న్యాయస్థానం విచారణ జరిపి , అటువంటి వ్యక్తి వయస్సును నిర్ణయించడానికి అఫిడవిట్ కాకుండా అవసరమైన సాక్ష్యము తీసుకోవాలి. ఉప-విభాగం (2) లోని ప్రొవిసో ప్రకారము, అటువంటి దావాను ఏ న్యాయస్థానం ముందు అయినా లేవనెత్తవచ్చని, మరియు కేసును అంతిమంగా నిర్ణయించిన తర్వాత కూడా ఏ దశలోనైనా దానిని గుర్తించవచ్చని స్పష్టం చేస్తుంది. అటువంటి వ్యక్తి 2015 చట్టము ప్రారంభమైనప్పుడు లేదా అంతకు ముందు బాలుడుగా భావించినప్పటికీ , 2015 చట్టము శాసనము నిబంధనలుకు మరియు దాని కింద రూపొందించిన రూల్స్ కు అనుగుణంగా అతని క్లెయిమ్ నిర్ణయించబడుతుంది. నేరం జరిగిన తేదీ నాటికి పిల్లవాడిగా గుర్తించబడిన వ్యక్తికి చట్టము పూర్తి రక్షణను అందిస్తుంది. 2015 చట్టము కింద లభ్యమగు ప్రయోజనాలను అట్టి బాలునికి అందుబాటులో నుండును ఒక వేళ ఆ కేసులో అంతిమ తీర్పు ఇచ్చిన నూ, మరియు ఆ బాలుడు వేంజర్ గా మారినను ఆ ప్రయోజనమును 2015 చట్టము క్రింద పొందవచ్చును. ఇంకా , సబ్-సెక్షన్ 3 సంక్షిప్తంగా , "జెజెబి"కేసు చివరకు నిర్ణయించబడి , అటువంటి వ్యక్తి మెజారిటీ సాధించినప్పటికీ , 2015 చట్టము ప్రకారం బాలుడుకు గ్రాహ్యములగుట ప్రయోజనాలను పొందండి. (3) ప్రకారం, అటువంటి నేరానికి పాల్పడిన తేదీన అటువంటి వ్యక్తి పిల్లవాడని విచారణలో తేలితే, తగు విధముగా ఆదేశాలు జారీ చేయడానికి న్యాయస్థానం ఆ బాలుడు బాలల జస్టిస్ మండలి 3కి పంపించాల్సి ఉంటుంది , ఇంకా కోర్టు ఏదైనా శిక్ష విధించినట్లయితే , అది ఎటువంటి ప్రభావాన్ని చూపదని భావించబడుతుంది. పైన పేర్కొన్న చట్టబద్ధమైన నిబంధనలును దృష్టిలో ఉంచుకుని , నమోదు చేసిన ఫలితాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని , అప్పీలుదారుడు నేరం చేసిన తేదీన బాలుడుగా నిర్ధారించబడినందున, విధించిన శిక్ష ప్రభావము చూపదు.

15. అప్పీలుదారుకు విస్తరించాల్సిన సహాయము వేరే కోణం ద్వారా కూడా పరిశీలించవచ్చు, అంటే, అతను ఇప్పటికే చట్టానికి విరుద్ధంగా గరిష్ఠ శిక్షను అనుభవించాడా అనేది. అట్టి శిక్షను ఘోరమైన నేరానికి విధించబడినదా మరియు అతను 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయసుకలవాడా చూడాలి మరియు 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్నవారికి. 2015 చట్టము సెక్షన్ 18 ఈ విషయంలో సంబంధితంగా ఉంటుంది మరియు అదే క్రింద పునరుత్పత్తి చేయబడిందిః

"18. చట్ట విరుద్ధంగా బాలుని విషయములో ఆదేశాలు జారీ చేయబడినట్లు కనుగొనినపుడు:

(1) వయస్సుతో సంబంధం లేకుండా పిల్లవాడు ఒక చిన్న నేరానికి పాల్పడ్డాడని లేదా తీవ్రమైన నేరానికి పాల్పడ్డాడని లేదా పదహారు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లవాడు ఘోరమైన నేరానికి పాల్పడ్డాడని విచారణలో మండలి సంతృప్తి చెందినట్లయితే, అప్పటికి అమలులో ఉన్న ఏ ఇతర చట్టంలో నైనా చట్టముకైనా విరుద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ, నేర స్వభావం ఆధారంగా నిర్దిష్ట, పర్యవేక్షణ లేదా జోక్యం అవసరమని, సామాజిక దర్యాప్తు నివేదికలో తెలిపిన పరిస్థితులు మరియు బాలుని గత ప్రవర్తన ఆధారంగా, మండలి, అది సమంజసమని భావిస్తే:

(ఎ) అటువంటి బాలుడుకు మరియు అతని తల్లిదండ్రులకు లేదా సంరక్షకులకు తగు విధముగా విచారణ మరియు కౌన్సిలింగు నిర్వహించి, తగిన సలహా లేదా మందలించుట చేసిన తర్వాత ఇంటికి వెళ్ళడానికి అనుమతించుట;

(బి) గ్రూప్ కౌన్సిలింగ్ మరియు ఇలాంటి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి బాలుని ఆదేశించుట.

(సి) ఒక సంస్థ లేదా సంఘము లేక బోర్డు గుర్తించిన నిర్దిష్ట వ్యక్తి, వ్యక్తులు లేదా వ్యక్తుల సమూహం పర్యవేక్షణలో సమాజ సేవ చేయమని బాలుని ఆదేశించుట;

(డి) జరిమానా చెల్లించమని బాలుని లేదా తల్లిదండ్రులను లేదా పిల్లల సంరక్షకుడిని ఆదేశించుట.

అయితే, బాలుడు పని చేస్తున్నట్లయితే, ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏ కార్మిక శాసనములోని నిబంధనలును ఉల్లంఘించకుండా చూసుకోవచ్చు.

(ఇ) బాలు ని మంచి ప్రవర్తన పై ఆధారపడి మరియు బాలుని శ్రేయస్సు కోసం మండలి అవసరమయ్యే హామీతో లేదా హామీ లేకుండా , మూడు సంవత్సరాలకు మించని కాల వ్యవధితో, విడుదల చేయాలని మరియు తల్లిదండ్రులు , సంరక్షకులు లేదా తగిన వ్యక్తి సంరక్షణలో ఉంచాలని ఆదేశించవచ్చును.

(ఎఫ్) పిల్లవాడి మంచి ప్రవర్తన యొక్క పరిశీలనపై విడుదల చేయాలని మరియు మూడు సంవత్సరాలకు మించని కాలానికి మంచి ప్రవర్తన మరియు బాలు ని శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి ఏదైనా తగిన సౌకర్యం మరియు సంరక్షణ మరియు పర్యవేక్షణలో ఉంచాలని ఆదేశించవచ్చును.

(జి) బాలుడు ప్రత్యేక గృహంలో మూడు సంవత్సరాలకు మించకుండా బస చేసిన కాలంలో విద్య, నైపుణ్యాభివృద్ధి, కౌన్సెలింగ్, బిహేవియర్ మోడిఫికేషన్ థెరపీ మరియు మానసిక తోడ్పాటు సంస్కరణాత్మక సేవలను అందించడానికి ఆదేశించవచ్చును. ఒక వేళ బాలుని ప్రవర్తన అతని ప్రయోజనమును నెరవేర్చకపోయిన ప్రత్యేక గృహములో గల ఇతర పిల్లల ప్రయోజనము కొరకు కూడా లేనపుడు మండలి అటువంటి బాలుని సురక్షితమైన ప్రదేశానికి పంపవచ్చు ను.

(2) సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజులు (ఎ) నుండి (జి) కింద ఒక ఉత్తర్వు జారీ చేయబడితే , మండలి అదనంగా- ఈ క్రింది ఆదేశాలు జారీ చేయవచ్చు.

(i) పాఠశాలకు హాజరగుటకు, లేదా

(ii) వృత్తి శిక్షణ కేంద్రానికి హాజరగుటకు; లేదా

(iii) చికిత్సా కేంద్రానికి హాజరు కావడం; లేదా

(iv) బాలుడు ఒక నిర్దిష్ట ప్రదేశాన్ని సందర్శించడాన్ని , తరచుగా సందర్శించడాన్ని లేదా అక్కడ హాజరగుట ను నిషేధించడం; లేదా

(v) వ్యసనం నుండి విముక్తి కార్యక్రమంలో పాల్గొనుట.

(3) సెక్షన్ 15 కింద ప్రాథమిక నిర్ధారణ వేసిన తరువాత మండలి ఆ బాలుడు యువకుడుగా విచారణ చేయాల్సిన అవసరం ఉందని ఆదేశించినట్లయితే , అప్పుడు మండలి అటువంటి

నేరాలను విచారించడానికి అధికార పరిధి ఉన్న పిల్లల కోర్టుకు కేసు విచారణను బదిలీ చేయమని ఆదేశించవచ్చును."

16. 2015 చట్టములో పైన పేర్కొన్న సెక్షన్ 18ని పరిశీలించిన తరువాత , జేజేబీ చిన్న లేదా తీవ్రమైన నేరానికి పాల్పడిన బాలుడు చట్టానికి విరుద్ధంగా మరియు ఘోరమైన నేరానికి పాల్పడినట్లయితే, బాలుడు 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉండాలి , సబ్ సెక్షన్ (1) లోని క్లాజులు (ఎ) నుండి (జి) మరియు సబ్ సెక్షన్ (2) కింద కూడా వివిధ ఉత్తర్వులను జారీ చేయవచ్చు. ఏదేమైనా, నికర ఫలితం ఏమిటంటే , ఎటువంటి శిక్ష విధించినా అది మూడు సంవత్సరాల కాలానికి మించరాదు మరియు విద్య , నైపుణ్యభివృద్ధి , సలహాలు మరియు మానసిక మద్ధతుతో పాటు సంస్కరణాత్మక సేవలను అందించడానికి బాలుడుకు అందించగల ఉత్తమ సౌకర్యాలను నిర్ధారించడానికి జేజేబీ పూర్తి శ్రద్ధ వహించాలి.

17. ప్రస్తుత కేసులో , అప్పీలుదారుడి వయస్సు 16 సంవత్సరాల కంటే తక్కువగా వున్నది , అందువల్ల, గరిష్టంగా 3 సంవత్సరాల వరకు శిక్ష విధించవచ్చు. అప్పీలుదారుడు ఇప్పటికే 5 సంవత్సరాలకు పైగా శిక్ష అనుభవించాడు. అతనిని 3 సంవత్సరాలకు మించి ఖైదు చేయడం చట్టవిరుద్ధం, అందువల్ల, ఈ లెక్కన కూడా అతను వెంటనే విడుదల చేయబడతాడు.

18. కేసు వాస్తవాలను మరియు పైన నమోదు చేసిన ఫలితాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, 2015 చట్టములోని నిబంధనలు ప్రకారం అప్పీల్ దశలో దోషిగా నిర్ధారించబడిన తర్వాత నిందితుడు మైనర్/బాలుడిగా పరిగణించబడతాడా , విచారణ తర్వాత స్థితి ఏమిటి ? ట్రయల్ కోర్టు మరియు అప్పీలేట్ కోర్టులు నమోదు చేసిన శిక్ష ఏమౌతుంది? రెగ్యులర్ సెషన్స్ కోర్టుకు అధికార పరిధి లేకపోవడం వల్ల ప్రాసిక్యూషన్ వారి సాక్ష్యాధారాలపై ఆధారపడి నేర విచారణ జరపగలదా ? అట్టి విచారణకూడా కలుషితం అవుతుందా ? జెజెబి మాత్రమే విచారణ జరపగలదా ? ఒకవేళ జెజెబి విచారణ జరపకుంటే మొత్తము ప్రొసీడింగ్స్ రద్దు చేయబడునా ? లేక విధించబడిన శిక్ష విషయములోనే 2015 చట్టమునను సరించి పరిశీలన అవసరమా అన్నది గమనించాలి.

19. ప్రస్తుతానికి అప్పీలుదారుడు నేరానిర్ధారణను సవాలు చేయకూడదని ఎంచుకున్నారని , కానీ 2015 చట్టము కింద అందించిన శిక్ష యొక్క ప్రయోజనాన్ని మాత్రమే క్లెయిమ్ చేస్తున్నాడని , బాల్యావస్థ యొక్క ప్రాథమిక సమస్యపై అతను విఫలమైతే శిక్ష మరియు శిక్షను పరిష్కరించే హక్కును గూర్చి ప్రస్తావించ వచ్చు ననీ ప్రస్తుతము అట్టి హక్కును దాచుకున్నాడని మేము ఇక్కడ ప్రారంభంలో గమనించితిమి.

20. ఈ అంశంపై వరుస తీర్పులు ఉన్నాయి. కొందరు నేరానిర్ధారణను, శిక్షను, విచారణ చర్యలను కొట్టివేసిరి. మరికొందరు శిక్షను సమర్థించారు , అయితే బాలల జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టము , 2000 ప్రకారం ఇప్పటికే అనుమతించదగిన గరిష్ట శిక్ష కంటే ఎక్కువ శిక్షను అనుభవించిన నిందితులను విడుదల చేయాలని ఆదేశించిరి. మూడవది, శిక్ష విధించిన తరువాత. ఈ కోర్టు శిక్షపై తగు విధముగా ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి ఈ విషయాన్ని జేజేబీకి పంపింది. ఇక్కడ క్లుప్తంగా చర్చించబడిన ఇంతకు ముందు ఇచ్చిన తీర్పులన్నీ 2000 చట్టానికి సంబంధించినవి. ప్రస్తుత కేసు 2015 చట్టము కిందకు వస్తుంది, ఎందుకంటే నేరం 2017 సంవత్సరానికి చెందినది.

21. జితేంద్ర సింగ్ అలియాస్ బబ్బూ సింగ్ మరియు వేరొకరు వర్సెస్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం 2013 (11) SCC 193 కేసులో ఈ కోర్టులోని ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం శిక్షను ధృవీకరించింది, కానీ అందులో అప్పీలుదారుకు జరిమానా విధించడం మాత్రమే చేసినందున , ప్రస్తుతం ఉన్న రూ. 100 జరిమానా పూర్తిగా సరిపోదని కనుగొనబడింది మరియు తదనుగుణంగా , అప్పీలుదారుపై విధించాల్సిన తగిన జరిమానా పరిమాణాన్ని మరియు బాధితురాలి కుటుంబానికి ఇవ్వాల్సిన నష్ట పరిహారాన్ని నిర్ణయించడానికి ఈ విషయాన్ని జేజేబీకి పంపించారు.

22. జస్టిస్ మదన్ బి. లోకూర్ , మొదటిగా తీర్పును జారీచేసి తీర్మానించిన ది ఏమిటంటే నేరానిర్ధారణ నిలబడగలదా లేక విధించబడిన శిక్షను మాత్రమే పరిశీలించవలెనా అనే అంశంపై తీర్పు ఇవ్వబడినది. దాదాపు అన్ని మునుపటి తీర్పులు , ఈ న్యాయస్థానం వేర్వేరు అభిప్రాయాలను తీసుకున్న నాలుగు వర్గాల కేసులకు సంబంధించి నివేదికలోని 24, 24, 1 నుండి 24, 7, 25, 25, 1 నుండి 25, 26, 26, 1 నుండి 26, 27 పేరాల్లో సూచించబడ్డాయి. మొదటి వర్గం వీరిని నిర్ధారణను సమర్థించినప్పటికీ శిక్షను రద్దు చేసింది. రెండవ వర్గం ఏమిటంటే , శిక్షను సమర్థించినప్పటికీ , ఇప్పటికే అనుభవించిన కాలానికి శిక్షను సవరించారు. మూడవ వర్గం దోషారోప నిర్ధారణ మరియు శిక్ష రెండింటినీ కొట్టివేయడం మరియు నాల్గవ వర్గం శిక్ష నిర్ధారణను సమర్థించడం మరియు తగిన శిక్షను మంజూరు చేయడానికి జెజెబికి పంపడం. నివేదికలోని 28వ పేరాలో జస్టిస్ లోకూర్ నాలుగు వర్గాలను సంక్షిప్తీకరించారు. ఇంకా 29వ పేరాలో , 2000 చట్టము లోని 20వ సెక్షన్ గురించి ప్రస్తావించబడింది, చివరకు అది 30వ పేరాలో ఈ విధంగా తీర్మానించిరి. కేసును యోగ్యత ఆధారంగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉందని , బాల నేరస్థుడని తేలితే , అతన్ని శిక్షించకుండా ఉండటానికి అనుమతించలేమని , అయితే 2000 చట్టము యొక్క నిబంధనలను పరిగణనలోకి

తీసుకుంటే, శిక్ష యొక్క విషయమును జేజేబీకి వదిలివేయాలి. జస్టిస్ లోకూర్ నివేదికలోని 28, 29, 30 పేరాలను ఈ క్రింద పునరుత్పత్తి చేయదగినవి:

> "28. పైన పేర్కొన్న చర్చ యొక్క సారాంశం ఏమిటంటే , ఒక కేసులో ఈ కోర్టు బాల నేరస్థుడిని అతను చేసిన నేరానికి దోషిగా గుర్తించింది , అయితే ఈ కోర్టు అతనికి ఇచ్చిన శిక్షను రద్దు చేసినప్పటి నుండి అతను దాదాపుగా శిక్షించబడలేదు. మరో కొన్ని కేసులలో, బాలుడు ఇంతకుముందే తగినరీతిగా శిక్షించబడి , కొంతకాలము శిక్షను అనుభవించెననీ ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడెను. మూడవ సెట్లోని కేసులలో , ఈ కోర్టు మొత్తం కేసును బాలల జ స్టిస్ మండలి పరిశీలన కోసం పంపెను , బాల నేరస్థుడి అమాయకత్వం లేదా అపరాధం , అలాగే బాల నేరస్థుడు దోషిగా తేలితే ఇవ్వాల్సిన శిక్ష నిర్ణయించుటకు జెజెబి కి పంపెను. నాల్గవ సెట్లో, ఈ కోర్టు కేసు లోని యోగ్యతల ఆధారంగా పరిశీలించింది మరియు బాలుడు దోషిగా తేలిన తరువాత, అధికార పరిధిగల జువెనైల్ జస్టిస్ బోర్డుకు అవార్డుకొరకు పంపెను ".
>
> 29. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, తీసుకోవలసిన కోర్సు బాలల జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టము , 2000 లోని సెక్షన్ 20 లో నిర్దేశించబడింది. ఇది ఈ క్రింది విధంగా చదువుతుందిః

"20. పెండింగ్లో ఉన్న కేసులకు సంబంధించి ప్రత్యేక కేటాయింపు – ఈ చట్టములో ఏమైనప్పటికీ, ఈ చట్టము అమలులోకి వచ్చిన తేదీ నాడు ఏ ప్రాంతంలోనైనా ఏ న్యాయస్థానంలో అయినా పెండింగ్లో ఉన్న బాల నేరస్థుడికి సంబంధించిన అన్ని కార్యకలాపాలు, ఈ చట్టము ఆమోదించబడనట్లుగా ఆ న్యాయస్థానంలో కొనసాగించబడతాయి మరియు బాల నేరస్థుడు ఒక నేరానికి పాల్పడ్డాడని కోర్టు కనుగొంటే , అది అటువంటి నిర్ధారణను నమోదు చేస్తుంది మరియు బాల నేరస్థుడికి సంబంధించి ఏదైనా శిక్షను విధించే బదులు , బాల నేరస్థుడిని మండలికు పంపుతుంది , ఇది ఈ చట్టము యొక్క నిబంధనలుకు అనుగుణంగా ఆ బాల నేరస్థుడు నేరానికి పాల్పడ్డాడని విచారణలో సంతృప్తి చెందినట్లుగా ఆ బాల నేరస్థుడికి సంబంధించి ఆదేశాలు జారీ చేస్తుందిః

అయితే, మండలి, ఉత్తర్వులో పేర్కొనడానికి ఏదైనా తగు విధముగా మరియు ప్రత్యేక కారణం కోసం, కేసును సమీక్షించి, అటువంటి బాలల యొక్క ప్రయోజనాల కోసం తగు విధముగా ఉత్తర్వును జారీ చేయవచ్చు.

వివరణ :- విచారణ, పునర్విమర్శ, అప్పీల్ లేదా చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉన్న బాల నేరస్థుడికి సంబంధించి ఏదైనా ఇతర క్రిమినల్ చర్యలతో సహా పెండింగ్లో ఉన్న అన్ని కేసులలో, ఏదైనా చట్టవిరుద్ధమైన నేరమును సెక్షన్ 2 లోని క్లాజు (1) ప్రకారము అటువంటి బాల నేరస్థుడినిర్ణయించడం జరగాలి . ఈ చట్టము అమలులోనికి రాని తేదీకి ముందుగా బాలుడు యువకుడుగా మారినప్పటికీ అట్టి చట్టములోని నిబంధనలు అన్ని మెటీరియల్ వేళలందు, ఆరోపించబడిన నేరమునకు వర్తించినట్లుగానే భావించాలి" .

30. బాల నేరస్తుల కేసును మెరిట్ల ఆధారంగా పరిశీలించాల్సిన ఉందని స్పష్టమవుతోంది. నేరానికి పాల్పడినట్లు ఆరోపించబడి బాలడు దోషి అని కనుగొంటే , అతనిని ఊరికే శిక్షించబడకుండా వదిలి వేయరు. అయితే , చట్టము ప్రకారం , అతనికి లేదా ఆమెకు విధించాల్సిన శిక్షను బాలల జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టము , 2000 కింద ఏర్పాటు చేసిన బాలల జస్టిస్ మండలికి వదిలివేయాలి. ఇది బాలల జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ మరియు రక్షణ) చట్టము, 2000 లోని సెక్షన్ 20 యొక్క స్పష్టమైన అవసరం. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, అశ్వనీ కుమార్ సక్సేనా (2012) 9 ఎస్. సి. సి. 750 ను కేసును అనుసరించాలి. "

23. ఈ అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తూ జస్టిస్ టి. ఎస్. ఠాకూర్ జస్టిస్ లోకూర్ తీసుకున్న తన ఆనుపూరణ అభిప్రాయంలో , ఈ విషయం యొక్క ఈ అంశాన్ని కూడా తీర్మానించిరి మరియు నివేదికలోని 82వ పేరాలో , నేరారోపణకు సంబంధించినంతవరకు , దానిని ఈ కోర్టు పరిశీలించవచ్చని అభిప్రాయపడింది , అయితే, శిక్షకు సంబంధించి , చట్టము 2000 లోని ప్రయోజనమును వర్తింప చేయవలెను. నివేదికలోని పేరా 82 ను క్రింద పొందుపర్చిరి:

"82. పైన పేర్కొన్న వాటిని జాగ్రత్తగా చదివినట్లయితే , ఏ దశలోనైనా మరియు ఏ న్యాయస్థానం ముందు అయినా బాలడు అనే వాదనను ఒక వ్యక్తి లేవనెత్తగలిగినప్పటికీ , అటువంటి న్యాయస్థానం నేరం చేసిన తేదీన ఆ వ్యక్తి బా లుడు అని కనుగొన్న తర్వాత , తగు విధముగా ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి బాల నేరస్థుడిని మండలికు పంపించాల్సి ఉంటుంది మరియు ఏదైనా శిక్ష విధించినట్లయితే , అది (sic no) ప్రభావాన్ని కలిగి ఉన్నట్లు పరిగణించబడుతుంది. నేరానికి పాల్పడిన తేదీ నాడు అతను బా లుడు అని , అందువల్ల సాధారణ క్రిమినల్ కోర్టు విచారణ చేయలేని కారణంగా బాలల యొక్క నేరారోపణను

కొట్టివేయడం, బాలల కోసం దావా వేసిన కోర్టుకు తప్పనిసరి అని సూచించే నిబంధన ఏదీ లేదు. ఈ ఎక్స్ప్రెసియో యునియస్ ఎస్ట్ ఎక్స్‌క్లూజన్ అనే సామెతను వర్తింపజేయడం బదులుగా, మండలికు రిఫర్ చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నంతవరకు నేర నిర్ధారణను కొట్టివేయాలని శాసన మండలి వైపు నుండి తప్పనిసరి సూచన మినహాయించబడిందని భావించడం సహేతుకంగా ఉంటుంది. బాల నేరస్థుడికి విధించిన జైలుశిక్షను కొట్టివేయుట మరియు మండలిను ప్రత్యేకంగా లేదా సంబంధిత కోర్టు వారి నేరారోపణను కొట్టివేయుట కోర్టుకు అవసరం లేకుండా మండలికు రిఫరెన్స్ చేయడం ద్వా రా పార్లమెంటు సంతృప్తి చెందిందని తెలుస్తోంది. బహుశా ఈ న్యాయస్థానం అనేక కేసులలో తీర్పు ఇచ్చుటకు సంబంధిత కోర్టు నమోదు చేసిన నేర నిర్ధారణలో జోక్యం చేసుకోకుండా బాలలకు విధించిన శిక్షను కొట్టివేసి తద్వారా చట్టము సెక్షన్ 7–ఎ (2) ఆజ్ఞను అమలుచేసెను.

24. దీనికి సంబంధించిన ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం కూడా ఇదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసింది. మహేష్ వర్సెస్ రాజస్థాన్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు SSC online SC 3655 కేసులో ఈ కోర్టు శిక్షను ధృవీకరించింది. అయితే, విధించిన శిక్షను జైలులో గడిపిన కాలానికి సవరించారు. పైన పేర్కొన్న తీర్పు జితేంద్ర (పైన పేర్కొన్న) కేసులో నిర్దేశించిన శాసనముపై ఆధారపడి ఉంది. ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసిన నేరారోపణ శిక్ష యొక్క చెల్లుబాటు/ఖచ్చితత్వాన్ని కొనసాగించవచ్చా అనే అంశాన్ని రూపొందించిన తరువాత, ఈ కోర్టు తీర్పులోని పేరా సంఖ్యలు 4 , 5 మరియు 6 ను తగిన పరిశీలన చేయుటకు ముందుకు సాగింది. ఆ తరువాత ధర్మాసనం శిక్ష యొక్క యోగ్యతను గుణాగుణములను పరిశీలించి, పేరా నం.7 ను ఆమోదించెను. నివేదికలోని 4 నుండి 7 వరకు ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడ్డాయిః

> "4. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలలో, మన ముందున్న ప్రస్తుత అప్పీళ్లలో నిర్ణయించుటకు రెండు ప్రశ్నలు తలెత్తుతాయి. మొదటిది ట్రయల్ కోర్ట్ ద్వారా నమోదు చేయబడిన నేరారోపణ యొక్క చెల్లుబాటు సవ్యత మరియు అట్టి దానిని హైకోర్టు ధృవీకరించినట్టిది మరియు రెండవది నేర నిర్ధారణను కొనసాగించాలంటే తగినశిక్ష/శిక్ష ఏ విధంగా ఉండాలి మరియు అట్టి శిక్ష ఈ కోర్టు ద్వారా విధించబడుతుం దా లేదా 2000 చట్టంలోని సెక్షన్ 20 లోని నిబంధనల ప్రకారం జువెనైల్ జస్టిస్ బోర్డ్ కి తిరిగి ఇవ్వబడుతుందా అన్నవి.
>
> 5. జితేంద్ర సింగ్ అలియాస్ బబ్బూ సింగ్ మరియు మరొక రు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తర ప్రదేశ్ కేసులో ఈ కోర్టు గమనించినట్లుగా మరియు వ్యవహరించినట్లుగా ఈ విషయంలో

శాసనములో ఉన్న స్థానం కొంతవరకు అస్థిరంగా ఉంది , ఇందులో 24 నుండి 27 పేరాల్లో నాలుగు వర్గాల కేసులను ఈ కోర్టు స్పష్టంగా భిన్నమైన విధానాలను అవలంబించిన చోట తొలగించారు. నికర ఫలితం పైన పేర్కొన్న నివేదికలోని 28వ పేరాలో సంగ్రహించబడింది, ఇది పేర్కొన్న నివేదిక యొక్క మునుపటి పేరాల్లో చేసిన వర్గీకరణ వివరాలను వివరిస్తుంది. ఈ నివేదికలోని 28వ పేరా కు, ఒక నిర్దిష్ట నోటీసు అవసరం . మరియు క్రింద పునరుత్పత్తి చేయబడింది.

“28. పైన పేర్కొన్న చర్చ యొక్క సారాంశం ఏమిటంటే , ఒక కేసులో ఈ కోర్టు బాల నేరస్థుడిని అతను చేసిన నేరానికి దోషిగా గుర్తించింది , అయితే ఈ కోర్టు అతనికి ఇచ్చిన శిక్షను రద్దు చేసినప్పటి నుండి అతను దాదాపుగా శిక్షించబడలేదు. మరో కేసులో , బాలుడు కొంత కాలం నిర్బంధంలో గడపడం ద్వారా అతను చేసిన నేరానికి తగినంతగా శిక్షించబడతాడని కేసు వాస్తవాలపై ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. మూడవ సెట్లోని కేసులలో , ఈ కోర్టు మొత్తం కేసును బాలల జస్టిస్ మండలి పరిశీలన కోసం , బాలల నేరస్థుడి అమాయకత్వం లేదా అపరాధం, అలాగే బాలల నేరస్థుడు దోషిగా తేలితే విధించాల్సిన శిక్ష రెండింటినీ కూడా ఉపసంహరించుకుంది. నాల్గవ సెట్లో , ఈ కోర్టు కేసును యోగ్యతల ఆధారంగా పరిశీలించింది మరియు నేరానికి బా లుడు దోషిగా తేలిన తరువాత , అధికార పరిధి జువెనైల్ జస్టిస్ బోర్డుకు తెలియజేసింది”.

6. దాదాపు రెండు దశాబ్దాల క్రితం జరిగిన సంఘటనకు సంబంధించి నేరారోపణ నిర్ధారణ యొక్క చెల్లుబాటు, మా దృష్టిలో , ఈ అప్పీళ్లలో నిర్ణయించబడాలి మరియు ఇచ్చిన శిక్ష/శిక్షతో సహా మొత్తం కార్యకలాపాలను కేవలం నేరానికి పాల్పడిన తేదీ నాడు నిందిత అప్పీలుదారులు మైనర్లు అనే కారణంతో తీర్పులో జోక్యం చేసుకోకూడదు. న్యాయ విధానాలు ఎల్లప్పుడూ వాస్తవికంగా ఉండాలి మరియు క్షేత్రస్థాయి వాస్తవాలతో కొంత సంబంధాన్ని కలిగి ఉండాలి. అందువల్ల , నేరానిర్ధారణ యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని పరిశీలించడానికి పైన పేర్కొన్న నాలుగు వర్గాల కేసులలో ఈ కోర్టు గతంలో అంగీకరించిన సాధ్యమయ్యే విధానాలలో ఒకదాన్ని మేము అవలంబిస్తాము. నిందిత అప్పీలుదార్ల యొక్క నేరారోపణ నిర్ధారణలో కచ్చితత్వాన్ని, పైన పరిశీలించిన విధంగా ఐపిరసి లోని నిబంధనల ప్రకారము పరిశీలించెదము.

7. ఈ విషయంలో, రికార్డులో ఉన్న మెటీరియల్ ను పరిశీలించిన తరువాత, ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసి, హైకోర్టు ధ్రువీకరణ చేసిన దానికంటే భిన్నమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకోవడానికి మాకు ఎటువంటి ఆధారం దొరకలేదు. ఐపిసి సెక్షన్ 323, 324, 325, 427, 455 తో పాటు ఐపిసి సెక్షన్ 149 కింద నిందితుల అప్పీలుదారులకు శిక్ష విధించడం దృవీకరించబడింది."

25. సత్య దేవ్ అలియాస్ భూరే వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్ (2020) 10 ఎస్‌సిసి 555 కేసులో జితేంద్ర సింగ్ (పైన పేర్కొన్న) లో నిర్దేశించిన నిష్పత్తి మరియు చట్టపరమైన స్థితిని అనుసరించి , ఈ కోర్టు నేరారోపణ నిర్ధారణను సమర్థించింది మరియు అప్పీలుదారుకు విధించిన జీవిత ఖైదు శిక్షను కొట్టివేసిన తరువాత , జైలు అధికారులు అప్పీలుదారుని ఏడు రోజుల్లోపు జేజేబీ ముందు హాజరుపరచాలని ఆదేశించారు , ఆ తరువాత , జేజేబీ అప్పీలుదారుకు సంబంధించి నిర్బంధం మరియు అతని స్వాధీనముకు సంబంధించి తగు విధముగా ఉత్తర్వులను జారీ చేస్తుంది.

26. రాజు వర్సెస్ హర్యానా రాష్ట్రం (2019) 14 SCC 401 31 కేసులోని తీర్పును కూడా మేము సూచించవచ్చును. ఇందులో జస్టిస్ మోహన్ ఎం. శాంతనగౌడర్ తన తరఫున మాట్లాడుతూ , జస్టిస్ ఎన్. వి. రమణ (అప్పటి) మరియు జస్టిస్ ఇందిరా బెనర్జీ నేర నిర్ధారణ రద్దుచేసి శిక్షను కొట్టివేసిరి. ఎందుకు అప్పీలుదారుడు ఇప్పటికీ దా దాపు 6 సంవత్సరాల జైలు శిక్షను అనుభవిం చెననే కారణముతో అతనిని బెయిల్ పై విడుదల చేసి బెయిల్ బాండును రద్దు చేసి అప్పీలుదారునికి వ్యతిరేకమైన అన్ని ప్రొసీడింగ్స్ రద్దు చేసిరి.

27. పైన పేర్కొన్న కేసులో , అప్పీలుదారుడు ట్రయల్ కోర్టు ముందు మైనారిటీ పిటిషన్ను తీసుకోలేదు, అయితే, అటువంటి పిటిషన్ను హైకోర్టు ముందు లేవనెత్తారు , కానీ అది తిరస్కరించబడింది. అయితే, ఈ కోర్టు ఈ కోర్టు రిజిస్ట్రార్ (జ్యుడిషియల్) చేత విచారణ చేయిం చెను, అతను 18 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు గలవాడని కనుగొన్నారు. ఈ కేసులో తీర్పు ప్రధానంగా ఈ కోర్టు రిజిస్ట్రార్ (జ్యుడిషియల్) ఇచ్చిన నివేదికను హైకోర్టు వారిచ్చిన భిన్నమైన తీర్పుకు మించి ఆమోదించవచ్చా అనే సమస్యను ఎదుర్కొంది. తీర్పు ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి కొనసాగుతుంది మరియు చివరికి ఈ కోర్టు రిజిస్ట్రార్ (జ్యుడిషియల్) ఇచ్చిన నివేదికలోని కచ్చితత్వమును పరీక్షించుట ద్వారా ఈ సమస్యను పరిష్కరించ తలచెను ఇది చివరి పేరా నెం.27 లో మాత్రమే ఉంది. అప్పీల్ను అనుమతిం చుచూ, శిక్షను రద్దు చేయుట ద్వారా ఉపశమనము కలిగించెను మరియు మొత్తం కార్యకలాపాలను రద్దు చేసెను. ఈ సాంకేతిక ప్రాతిపదికన శిక్షను రద్దు చే యాలా

వద్దా అనే అంశంపై ముందస్తు చర్చ జరగలేదు. శిక్ష యొక్క యోగ్యతను పరిశీలించలేదు. ఈ విషయంలో ఈ అంశంపై ఎటువంటి నిష్పత్తి నిర్దేశించబడలేదు. ఉపశమనమును మంజూరు చేసేటప్పుడు మాత్రమే, శిక్షను కూడా రద్దు చేసిరి.

28. రాజు (సుప్రా) కేసులోని ద్విసభ్య ధర్మాసనం , అశోక్ కుమార్ మెహ్రా మరియు మరొకరు వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు (ఇన్ 2019 (6) SCC 132) కేసులో అప్పీలుదారు నెం.2కు ఇవ్వబడిన నేర నిర్ధారణ మరియు శిక్ష విధిస్తూ ఇచ్చిన తీర్పును అతడు బాలుడనని క్లెయిమ్ చేసినందున కొట్టివేసిరి. అట్టి తీర్పులోని పేరా నెం.14 అట్టి ఉపశమనమును ఇచ్చును. అది ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడెను.

"పైన జరిగిన చర్చ దృష్ట్యా, మేము ఈ విధముగా అభిప్రాయపడుతున్నాము. నేరము చేసిన తేదీనాటికి అప్పీలుదారు నెం.2 బాలుడుగా వున్నాడు మరియు ఈ తేదీవరకు గణనీయమైన జైలు శిక్షను పాక్షికంగా ట్రయల్ కింద మరియు పాక్షికంగా ఖైదీగా అనుభవించెను. ఇప్పటికైనా అప్పీలుదారు నెం.2 దాఖలు చేసిన అప్పీలును రాజు (సుప్రా) కేసులో చేసినట్లుగా కేసుయొక్క యోగ్యతను పరిశీలించకుండా దానికి పర్యవసానముగా ఈ సందర్భ ఉత్తర్వును జారీ చేసి అప్పీలును ఆమోదించవలెను.

29. ఈ తీర్పులో కూడా శిక్షను రద్దు చేయాలా వద్దా అనే అంశంపై చర్చ జరగలేదని పేర్కొనడం సముచితం. బాలుడికి సంబంధించి విచారణను సెషన్స్ కోర్టు తన ముందు గల వ్యక్తి బాలుడు అని క్లెయిమ్ చేయకుండా నిర్వహిస్తే , ఆ తరువాత నిందితుడు బా లుడు అని నిర్ధారించినట్లయితే , కలుషిత చట్టముగా తలంచి , శిక్షను కొట్టివేయవచ్చును ఈ తీర్పు ఎటువంటి నిష్పత్తిని ఈ విషయములో నిర్దేశించలేదు.

30. పైన పేర్కొన్న తీర్పులు బాలల జస్టిస్ యాక్ట్ , 1986 లేదా 2000 చట్టము పరిధిలోకి వచ్చే నేరానికి సంబంధించినవి. మేము ఇప్పుడు చట్టము 2015 లో ఉన్న నిబంధనలును క్లుప్తంగా చర్చించగోరెదము. 2015 చట్టములోని విభాగములోని ఈ తీర్పులోని మొదటి భాగములో ఇప్పటి కే పునరుత్పత్తిచేసిరి. 2015 చట్టము సెక్షన్ 9 లోని సబ్ సెక్షన్ (3) ప్రకారం, నేరానికి పాల్పడిన వ్యక్తి అటువంటి నేరం చేసిన తేదీన పిల్లవాడని కనుగొన్న కోర్టు , తగు విధముగా ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి బాలుని జేజేబీకి పంపుతుంది మరియు కోర్టు జారీ చేసిన శిక్ష ఏదైనా ఉంటే , ఎటువంటి ప్రభావం చూపలేదని భావించబడుతుంది. కేసును పరిష్కరించిన తరువాత బాలుడుగా తేలిన వ్యక్తికి సంబంధించి ఏ దేని కోర్టు నమోదు చేసిన నేరారోపణ కూడా దాని ప్రభావాన్ని కోల్పోతుందని ఇది

ప్రత్యేకంగా లేదా పరోక్షంగా తెలుపును , బదులుగా కోర్టు జారీ చేసిన ఏదైనా శిక్షకు ఎటువంటి ప్రభావం లేదని భావించబడుతుంది.

31. సెషన్స్ కోర్టు నిర్వహించిన విచారణ మరియు నమోదు చేసిన నేర నిర్ధారణ చట్టమును కలుషితం చేయదు, ఎందుకంటే తరువాత విచారణకు గురైన వ్యక్తి బాలుడుగా నిర్ధారించబడెను.

32. నేరం జరిగిన తేదీన బాలుడు గా ప్రకటించబడిన వ్యక్తికి విధించబడిన శిక్షకు సంబంధించి మాత్రమే ప్రయోజనం కల్పించుట శాసన మండలి ఉద్దేశం. ఒకవేళ నేర నిర్ధారణ కూడా ప్రభావము చూపదంటే , రెగ్యులర్ సెషన్స్ కోర్టు యొక్క అధికార పరిధిని 2015 చట్టము సెక్షన్ 9 కింద మాత్రమే కాకుండా, 2015 చట్టము సెక్షన్ 25 కింద కూడా పూర్తిగా మినహాయించి ఉండేది , విచారణలో ఉన్న వ్యక్తి బాలుడుగా నిర్ధారించిన తరువాత, పెండింగ్లో ఉన్న విచారణను కూడా జేజేబీకి బదిలీ చేయాలని , అలాగే అటువంటి విచారణను చెల్లనిదిగా పరిగణించాలని నిబంధన ఉండేది. బదులుగా , 2015 చట్టము యొక్క సెక్షన్ 25 కింద , 2015 చట్టము ప్రారంభమైన తేదీన ఏదైనా మండలి లేదా కోర్టు ముందు పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా విచారణ ఈ చట్టము ప్రారంభ తేదీ నాటికి ఉనికిలోవుంటే , అది ఆ మండలి లేదా కోర్టులో కొనసాగుతుందని స్పష్టంగా పేర్కొనబడింది. సెక్షన్ 25 ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడింది:

> "25.పెండింగ్లో ఉన్న కేసులకు సంబంధించి ప్రత్యేక నిబంధన – ఈ శాసనములో ఏమైనప్పటికీ, ఈ చట్టము అమలులోనికి వచ్చిన తేదీనాటికి ఏదైనా మండలి లేదా కోర్టు ముందు పెండింగ్లో ఉన్న కేసులు చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉన్నట్లు ఆరోపించబడిన లేదా కనుగొనబడిన బాలుడి విషయంలో ఈ చట్టము అమలులో లనట్లుగానే భావించి, అన్ని చర్యలు ఆ బోర్డు లేదా కోర్టులో కొనసాగుతాయి."

33. 2015 చట్టములోని విభాగము 9లో పేర్కొన్న చట్టబద్ధమైన నిబంధనలును మరియు విభాగము 9 కి సరిపో లు 2 000 చట్టము లోని విభాగము 7ఎను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, నేర నిర్ధారణ యోగ్యతాయోగ్యతలు పరీక్షించవచ్చని మరియు నమోదు చేయబడిన నేరానిర్ధారణ కేవలం జెజెబి విచారణ నిర్వహించనందున చట్టము కలుషితమైనదని మేము అనలేము. ఇది 2015 చట్టంలోని నిబంధనలును ఆకర్షించే శిక్షయేనా అన్న ప్రశ్న మాత్రమే మరియు 2015 చట్టం ప్రకారం అనుమతించదగిన దానికంటే ఎక్కువ శిక్షను విధించినచో 2015 చట్టంలోని నిబంధనలు ప్రకారం తదనుగుణంగా అట్టి శిక్షను సవరించాల్సి ఉంటుంది. లేకపోతే , ఘోరమైన నేరానికి పాల్పడిన , ట్రయల్ కోర్టు ముందు మైనర్ అని చెప్పుకోని నిందితుడు స్వేచ్ఛగా వెళ్లడానికి

అనుమతించబడతాడు. ఇది కూడా 2015 చట్టములో పొందుపర్చిన లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశ్యం కాదు 2015 చట్టము కింద బాల నేరస్థుల హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలకు సంబంధించిన ది. బాల నేరస్థులు అతడు/ఆమెకు తక్కువ శిక్ష విధించి వారికి మిగతా వారితోపాటు మిగతా సదుపాయములు బాల నేరస్థులకు చక్కని గృహములో వారిని వుంచాలని ఉద్దేశముగా 2015 చట్టము నిర్వచించుచున్నది."

34. పైన పేర్కొన్న చర్చ మరియు పైన పేర్కొన్న తీర్పులు మరియు పైన పేర్కొన్న తీర్పులలో పేర్కొన్న అనేక ఇతర తీర్పుల ద్వారా నిర్దేశించబడిన చట్టము స్థితిని దృష్టిలో ఉంచుకుని , జితేంద్ర సింగ్ (పైన పేర్కొన్న), మహేష్ (పైన పేర్కొన్న) మరియు సత్య దేవ్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో ఈ కోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని మేము ఆమోదించుచున్నాము.

35. పైన నమోదు చేయబడిన అన్ని కారణాల రీత్యా , ఇది ఈ క్రింది విధంగా క్రమబద్ధీకరించబడింది:

అప్పీలుదారుడి యొక్క నేర నిర్ధారణను సమర్థించారు; అయితే, శిక్షను రద్దు చేసారు. ప్రస్తుతం అప్పీలుదారుడి వయస్సు 20 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ ఉన్నందున , అతన్ని జేజేబీ లేదా ఇతర బాలు ర సంరక్షణ వసతి కేంద్రముకు పంపాల్సిన అవసరం ఉండదు. అప్పీలుదారుడు జుడీషియల్ కస్టడీలో ఉన్నాడు. అత నిని వెంటనే విడుదలచేయాలి. పైన తెలిపిన విధముగా ఆక్షేపిత తీర్పు సవరించబడినది.

37. పెండింగ్లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా వుంటే అవి కూడా పరిష్కరించబడును.

[బి. ఆర్. గవాయ్] న్యాయమూర్తి

[విక్రమ్ నాథ్] న్యాయమూర్తి

[సంజయ్ కరోల్] న్యాయమూర్తి

న్యూ ఢిల్లీ
మార్చి 03,2023.